

Sygn. akt V Ca 1646/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Magdalena Majewska
Protokolant:	Sekretarz sądowy Rafał Piechota

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2021 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa K. C.

przeciwko (...) z siedzibą w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie

z dnia 29 kwietnia 2021 r., sygn. akt II C 163/20

1. oddala apelację;

2. zasądza od K. C. na rzecz (...)

z siedzibą w S. kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) złotych tytułem
zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 1646/21

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 22 listopada 2021 r.

Pozwem złożonym w dniu 17 grudnia 2019 roku powód K. C., reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego W. C., wniósł o zasądzenie od pozwanego (...)z siedzibą w S. (zwanego dalej również jako (...)) kwoty 400 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 19 lipca 2018 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazano, iż powód był pasażerem obsługiwanego przez pozwanego lotu o oznaczeniu kodowym nr (...) z W. do A.. Lot miał zakończyć się 27 maja 2018 r. o godz. 23:45 czasu lokalnego, jednak z uwagi na opóźnienie samolot wylądował na lotnisku docelowym dopiero o godz. 2:54 czasu lokalnego, czyli o trzy godziny i 9 minut później niż zaplanowano. Odległość między lotniskiem we W. i A. liczona metodą po ortodromie wynosi 1976 km. Jako podstawę roszczenia o zapłatę odszkodowania wskazano na art. 7 Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i

pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (zwanego dalej również rozporządzeniem).

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) w pierwszej kolejności przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, na podstawie art. 1099 k.p.c. oraz art. 1105 § 1 k.p.c. podniósł zarzut braku jurysdykcji Sądu krajowego w sprawie i wniósł o odrzuceniu pozwu w całości. Uzasadniając zarzut braku jurysdykcji krajowej pozwany wskazał, że treść umowy przewozu łączącą strony kształtowały również zapisy Ogólnego Regulaminu Przewozu (...) (dalej (...)). Zgodnie z postanowieniem 2.4 (...) „Prawo właściwe i jurysdykcja” wszelkie spory wynikające lub związane z umową przewozu będą podlegały jurysdykcji sądów irlandzkich.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia z uwagi na upływ ponad roku pomiędzy dniem kiedy lot miał miejsce, a wniesieniem pozwu do Sądu Rejonowego. Wskazał również, że pasażer nie zgłosił bezpośrednio pozwanemu swojego roszczenia, a korzystając z usług osoby trzeciej naruszył postanowienia (...).

W piśmie procesowym z dnia 20 lipca 2020 r. pełnomocnik powoda przedstawił w piśmie argumentację odnoszącą się do jurysdykcji tutejszego Sądu krajowego oraz zastosowania prawa (...). Wskazał także, że nie doszło do przedawnienia roszczenia, gdyż w niniejszym postępowaniu powinny znaleźć zastosowanie przepisy prawa (...) przewidujące przedawnienie roszczenia dopiero po upływie 6 lat. Wskazał także na abuzywność postanowień (...).

W kolejnym piśmie procesowym pełnomocnik pozwanego podtrzymał dotychczasowe stanowisko, a także przedstawił argumentację odnośnie zarzutu przedawnienia.

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2021 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie w punkcie I odmówił odrzucenia pozwu; w punkcie II. oddalił powództwo; w punkcie III zasądził od K. C. na rzecz (...) z siedzibą w(...) w I. kwotę 917 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł powód, zaskarżając wyrok Sądu I instancji w części tj., w zakresie pkt. 2 i 3 wyroku.

Zaskarżonemu orzeczeniu powód zarzucił;

1. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 2.4 Warunków i postanowień z 15 sierpnia 2017 r. (dalej Ogólne Warunki Przewozu, (...)) przez błędną jego wykładnię i uznanie, iż przepis ten odnosi się do zagadnienia wykładni prawa nie zaś poddania stosunku prawnego pomiędzy stronami prawu (...).

2. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 65 kodeksu cywilnego poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że literalne brzmienie umowy ma prymat przed zgodnym zamiarem stron i celem umowy przejawiające

- błędnym uznaniu, że w ramach przepisu art. 2.4 Warunków i postanowień z 15 sierpnia 2017 r. strony uzgodniły, poddanie zawartej umowy jedynie interpretacji według prawa (...) (literalne brzmienie) podczas gdy nie jest możliwe dokonywanie wykładni danego stosunku prawnego według określonego prawa i rozdzielenie statutu kontraktowego od zasad wykładni, zaś zgodną wolą stron było poddanie całej umowy prawu (...) na co wskazuje także umiejscowienie ww. przepisu w Ogólnych Warunkach Przewozu (wykładnia systemowa i celowościowa).

- błędnym nierozstrzygnięciu wątpliwości interpretacyjne, które nie dają się usunąć w drodze ogólnych dyrektyw wykładni oświadczeń woli na niekorzyść strony, która zredagowała tekst je wywołujący, czyli na niekorzyść pozwanego, który jednostronnie zredagował treść wzorca umownego.

3. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie polegające na wyeliminowaniu z treści art. 2.4 Ogólnych Warunków Przewozu postanowień dotyczących wyboru prawa (...) podczas gdy przepis ten w tym zakresie nie był kwestionowany przez powoda jako konsumenta i nie naruszał praw konsumenta w sposób rażący,

a jego stosowanie w tym zakresie jest zgodne z wolą powoda - konsumenta, co wobec treści art. 385¹ § 2 k.c. winno prowadzić do pozostawienia niekwestionowanego przepisu.

4. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 117¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c. poprzez ich niewłaściwe niezastosowanie w sytuacji gdy podniesienie przez pozwanego zarzutu pozwanego stanowi nadużycie zasad współżycia społecznego, albowiem powód pozostawał w usprawiedliwionym przekonaniu co do stosowania prawa (...) do oceny terminu przedawnienia roszczenia powoda w związku z treścią Ogólnych Warunków Przewozu stosowanych i zredagowanych przez pozwanego.

5. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 5 dyrektywy Rady 3/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. poprzez jego błędne niezastosowanie i niedokonanie wykładni umowy zawartej z konsumentem zgodnie z zasadą, iż wszelkie wątpliwości powinny być interpretowane na korzyść konsumenta.

6. Naruszenie prawa materialnego tj. art. 778 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie w sytuacji gdy w sprawie winny znaleźć zastosowanie przepisy prawa (...) dotyczące przedawnienia roszczeń.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o:

I. Zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 2) poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 400 euro (słownie: czterysta euro) wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 19 lipca 2018 roku do dnia zapłaty tytułem zryczałtowanego odszkodowania na podstawie rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku,

II. Zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 3) poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych oraz zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł,

III. Zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem Okręgowym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

IV. Przeprowadzenie rozprawy apelacyjnej.

Ewentualnie powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części to jest w pkt 2 i 3 i przekazanie sprawy w tym zakresie do Sądu Rejonowego celem ponownego jej rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o:

1. Oddalenie apelacji w całości;

2. Zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania sądowego w II instancji według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

W związku z faktem, iż przedmiotowa sprawa rozpoznana została według przepisów o postępowaniu uproszczonym, Sąd Okręgowy nie przeprowadził postępowania dowodowego. A zgodnie z treścią art. 505¹³ § 2 k.p.c. Sąd II instancji ograniczył uzasadnienie wyroku do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa. W postępowaniu uproszczonym apelacja może być oparta jedynie na zarzucie naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz zarzucie naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy (art. 505⁹ § 1 pkt 1 i pkt 2 k.p.c.).

Apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie, gdyż zarzuty, na których się opierała nie mogły prowadzić do wzruszenia zakwestionowanego wyroku. Zdaniem Sądu Okręgowego zaskarżone orzeczenie Sądu Rejonowego

odpowiada prawu. Sąd Rejonowy nie dopuścił się żadnego z zarzucanych mu uchybień, a wyrok Sądu I instancji zarówno, co do podstawy faktycznej, jak i prawnej jest w ocenie Sądu Odwoławczego trafny i zasługuje na pełną akceptację. Stąd też, w niniejszej sprawie Sąd II instancji na podstawie art. 382 k.p.c. przyjął ustalenia faktyczne i wnioski prawne Sądu Rejonowego jako swoje własne.

Dokonując analizy złożonego środka zaskarżenia dojść należy do przekonania, iż istota apelacji sprowadza się do oceny kwestii przedawnienia roszczenia powoda, a w szczególności ustalenia czy na gruncie przedmiotowej sprawy zastosowanie znajdują przepisy prawa (...) przewidujące sześcioletni termin przedawnienia roszczeń wynikających z umowy przewozu czy przepisy prawa polskiego. Zdaniem apelującego Sąd I instancji błędnie uznał, iż prawem właściwym do rozstrzygnięcia sprawy jest prawo polskie. Według bowiem powoda, strony zawarły skuteczną umowę co do prawa właściwego dla nawiązanego między nimi stosunku prawnego.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż błędne jest domniemanie strony powodowej, iż zgodnie z art. 2 ust 4 (...) strony zawarły umowę poddającą umowę przewozu prawu (...). Co więcej, jak twierdził powód, przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (R. I) wyprzedzają polskie normy wewnętrzne z zakresu prawa kolizyjnego, a zasadą jest pozostawienie stronom umowy swobody zgodnego wyboru prawa właściwego, z zastrzeżeniami wynikającymi z dalszej części tego aktu. Wbrew twierdzeniom apelującego, brak jest przesłanek do uznania, iż strony zawartej umowy przewozu uzgodniły i miały zamiar objąć właściwością prawa (...) kwestię przedawnienia.

Za całkowicie chybiony uznać należy zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy treści art. 385¹ § 1 k.c. polegający na błędnym wyeliminowaniu przez Sąd I instancji z treści art. 2.4 Ogólnych Warunków Przewozu postanowień dotyczących wyboru prawa (...) podczas gdy przepis ten w tym zakresie nie był kwestionowany przez powoda jako konsumenta i nie naruszał praw konsumenta w sposób rażący, a jego stosowanie w tym zakresie jest zgodne z wolą powoda - konsumenta, co wobec treści art. 385¹ § 2 k.c. winno prowadzić do pozostawienia niekwestionowanego przepisu.

Zdaniem Sądu II instancji Sąd Rejonowy zasadnie uznał, iż zapisy (...) w zakresie art. 2.4. (prawo właściwe i jurysdykcja) zawiera klauzule niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ k.c. a zatem w tym zakresie (...) nie wiązało powoda.

W tym miejscu wskazać należy, iż do uznania, że dane postanowienie jest niedozwolone, konieczne jest wykazanie, że spełnia ono przesłanki z art. 385¹ k.c.

Abuzywność postanowienia umownego wiąże się ze spełnieniem łącznie czterech warunków tj. zawarcia umowy z konsumentem, brakiem indywidualnego uzgodnienia jego treści, ukształtowaniem praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszający jego interesy, a także niemożnością jego klasyfikacji jako postanowienia sformułowanego jednoznacznie, a odnoszącego się do głównych świadczeń stron. Co do pierwszego z powyższych warunków, nie budziło wątpliwości Sądu Okręgowego, że w świetle art. 22¹ k.c. konsument zawarł z przedsiębiorcą czynność prawną niezwiązaną z jego działalnością gospodarczą lub zawodową. W dalszej kolejności wskazać należy, że istotą umowy przewozu zgodnie z art. 744 k.c. jest zobowiązanie się przewoźnika w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do przewiezienia za wynagrodzeniem osób lub rzeczy. Główne świadczenia stron, w zakresie niniejszej umowy polegały zatem na zapłacie ceny biletu i przewiezieniu osób. Tak więc oceniane pod kątem abuzywności postanowienie wyłączające jurysdykcję krajową nie dotyczyło głównych świadczeń stron.

W oparciu o zgromadzone dowody nie sposób także wnioskować, że sporne postanowienie było z konsumentem uzgodnione indywidualnie. Przesądza o tym sama procedura zakupu biletu drogą internetową, jakiej dokonał pasażer. Do sfinalizowania transakcji i zapłaty ceny musiał on najpierw potwierdzić, poprzez zaznaczenie właściwego okienka, że zna i akceptuje Ogólny Regulamin Przewozu (...) Sam fakt zatwierdzenia przez pasażera regulaminu nie świadczył

o tym, że treść postanowienia wyłączonego możliwość dochodzenia roszczeń przed sądem polskim była z nim indywidualnie uzgodniona. Warto przy tym podkreślić, że o abuzywności postanowienia umownego decyduje jego treść, a nie sposób inkorporowania treści wzorca do umowy. Zasadnicze znaczenie należy więc przypisać ocenie ukształtowania w tym postanowieniu praw i obowiązków konsumenta.

W ocenie Sądu Okręgowego, klauzula umowna poddająca spory wynikające z umowy przewozu zawartej przez konsumenta z przewoźnikiem sądom irlandzkim, wyłączając jurysdykcję krajową nie wiąże konsumenta, jeżeli nie była z nim indywidualnie negocjowana. Takie postanowienie umowne ogranicza bowiem prawo konsumenta do wystąpienia z powództwem poprzez ograniczenie możliwości wyboru sądu właściwego do rozpoznania sporu. Powoduje to znaczącą nierównowagę praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, który chcąc dochodzić roszczeń od przewoźnika, zostaje zmuszony do wytoczenia powództwa w sądzie znacznie oddalonym od jego miejsca zamieszkania, podczas gdy przewoźnik, chcąc dochodzić roszczeń od konsumenta może złożyć pozew w sądzie właściwym z uwagi na swoją siedzibę i we własnym języku. W takiej sytuacji dochodzenie roszczeń przez konsumenta jest bardziej utrudnione, niż dochodzenie roszczeń przez przedsiębiorcę.

Sąd Okręgowy zauważa, że postanowienie umowne wyłączające jurysdykcję krajową, stanowiące w myśl powyższych ustaleń niedozwoloną klauzulę umowną, jest również sprzeczne z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE z 9 lipca 2009 r. (sygn. akt C-204/08). Trybunał zauważył, że w przypadku przewozu lotniczego osób pomiędzy państwami członkowskimi, dokonywanego na podstawie umowy zawartej z jednym przedsiębiorstwem lotniczym będącym rzeczywistym przewoźnikiem, sądem właściwym do rozpoznania powództwa o odszkodowanie, jest według wyboru powoda, sąd w okręgu którego znajduje się miejsce odlotu, albo sąd w okręgu którego znajduje się miejsce przylotu samolotu, uzgodnione w umowie.

W konsekwencji uznać należało, że z mocy art. 385¹ § 1 i 2 k.c. omawiany zapis nie wiązał konsumenta, który zawarł umowę przewozu. Ustalenie to prowadzi do wniosku, że klauzula umowna poddająca spory wynikające z umowy przewozu sądom irlandzkim jest w sprawie niniejszej bezskuteczna.

W dalszej kolejności wskazać należy, iż chybionym okazał się również zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy treści art 117¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c. oraz art. 778 k.c.

Zdaniem Sądu II instancji, Sąd Rejonowy zasadnie uznał, iż w przedmiotowej sprawie bezwzględne zastosowanie winien mieć art. 778 k.c., zgodnie z którym roszczenia z umowy przewozu osób przedawniają się z upływem roku od dnia wykonania przewozu, a gdy przewóz nie został wykonany - od dnia, kiedy miał być wykonany.

Sąd Okręgowy w całości podziela uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2017 r., sygn. akt III CZP 111/16, z którego wynika, iż roszczenie pasażera w przypadku odwołania lotu, jego opóźnienia lub odmowy przyjęcia pasażera na pokład przedawnia się z upływem terminu rocznego zastrzeżonego dla umowy przewozu według art. 778 k.c. Odpowiedzialność przewoźnika nie zależy od wykazania przez pasażera jego winy ani powstałej szkody, tym bardziej termin roczny znajduje uzasadnienie funkcjonalne. Wobec braku dodatkowych wymagań stawianych dla dochodzenia roszczeń przez uprawnionego należy uznać go za wystarczający dla ich potencjalnego zaspokojenia. Wiąże się to z celem jak najszybszego uzyskania odszkodowania w sprawach standardowych, nie wymagających zindywidualizowanej oceny, w przeciwieństwie do przypadków dochodzenia szkód wynikłych wskutek przewozu.

Również w tym zakresie ma aprobatę zasługuje stanowisko zawarte w wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 listopada 2012 r. w sprawie C-139/11, z którego wynika, że do przedawnienia roszczenia o odszkodowania opartego na przepisach rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów stosować się powinno przepisy danego państwa członkowskiego.

Dla konstrukcji przedawnienia podstawowe znaczenie ma art. 118 k.c., przy czym wyraźnie zastrzeżone jest, że znajduje on zastosowanie we wszelkich tych sprawach, które nie są uregulowane przepisem szczególnym w sposób odmienny.

Wedle art.775 k.c. zastosowanie przepisów rozdziału XXV k.c. odnosi się do sytuacji, w których brak jest uregulowań szczególnych dla świadczeń przewozowych. Takim przypadkiem jest długość terminu przedawnienia, która nie jest regulowana żadnym innym aktem. W związku z tym wykładnia literalna przepisów potwierdza zastosowanie terminu rocznego z art. 778 k.c.

W konsekwencji wskazać należy, iż roszczenie o odszkodowanie przewidziane w art. 7 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 z dnia 11 lutego 2004 r., przedawnia się w terminie rocznym na podstawie art. 778 k.c., który uznano za wystarczający ze względu na wskazaną specyfikę świadczenia. Pozew w niniejszej sprawie, wniesiony do Sądu Rejonowego dnia 17 grudnia 2019 r., dotyczył lotu z dnia 27 maja 2018 r. Upływ rocznego terminu przedawnienia jest zatem w sprawie niniejszej niewątpliwy. W konsekwencji, z uwagi na przedawnienie, roszczenie powoda podlegało oddaleniu, a tym samym rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego należało ocenić jako prawidłowe.

Z uwagi na powyższe, zbytecznym było odnoszenie się do pozostałych zarzutów podnoszonych przez stronę powodową, które w swej istocie zmierzają do osiągnięcia analogicznego skutku.

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w punkcie 1 wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. co uwzględniło poniesione przez pozwanego wynagrodzenie pełnomocnika ustalone przy zastosowaniu § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.